

**ŠTIRIDESETLETNICA ORGANIZIRANEGA
ENTOMOFAVNISTIČNEGA DELOVANJA
V SEVEROVZHODNI SLOVENIJI**

Dušan DEVETAK¹, Matjaž BEDJANIČ², Matjaž JEŽ³,
Mladen KOTARAC⁴ & Damjan VINKO⁵

¹Oddelek za biologijo, Fakulteta za naravoslovje in matematiko,
Univerza v Mariboru, Koroška cesta 160, 2000 Maribor, Slovenija
E-mail: dusan.devetak@guest.arnes.si

²Oddelek za raziskave organizmov in ekosistemov,
Nacionalni inštitut za biologijo, Večna pot 111, 1000 Ljubljana

³Društvo narava Pohorja, Velika Mislinja 15, 2382 Mislinja

⁴Okoljsko svetovanje, Ulica Jana Husa 18, 1000 Ljubljana

⁵Slovensko odonatološko društvo, Verovškova 56, 1000 Ljubljana

Izvleček – Pred letom 1982 v severovzhodni Sloveniji ni bilo organizirane dejavnosti entomologov. Pred drugo svetovno vojno je v severovzhodni Sloveniji – poleg velikega števila nemško govorečih entomologov – žuželke s tega območja nabirala le peščica Slovencev. Za rojstno letnico današnjega Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija imamo leto 1952, ko je bila ustanovljena Entomološka skupina pri Prirodoslovnem društvu Slovenije. Mejniki v delu entomologov severovzhodne Slovenije je bilo leto 1982, ki ga imamo za začetek njihovega organiziranega delovanja. Takrat so se entomologi iz Štajerske, Koroške in Prekmurja prvič formalno sestali. V letu 2022 slovenski entomologi obeležujejo več jubilejev – 70-letnico ustanovitve in delovanja Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija, 40-letnico organiziranega delovanja entomologov v severovzhodni Sloveniji in 30-letnico ustanovitve in delovanja Slovenskega odonatološkega društva. V prispevku prikazujemo kratek pregled zgodovine teh dejavnosti v severovzhodni Sloveniji.

KLJUČNE BESEDE: zgodovina entomologije, favnistika, severovzhodna Slovenija, Slovensko entomološko društvo Štefana Michielija, Slovensko odonatološko društvo, Društvo za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije

Abstract – FOURTY YEARS OF THE ORGANIZED ENTOMOFAUNISTIC ACTIVITY IN NORTHEASTERN SLOVENIA

Prior to 1982, there was no organized activity of entomologists in northeastern Slovenia. Before the Second World War, in northeastern Slovenia – in addition to a large number of German-speaking entomologists – only a handful of Slovenes collected insects from this area. The year of birth of today's Slovenian Entomological Society 'Štefan Michieli' is 1952, when the Entomology Group at the Natural History Society of Slovenia was established. The milestone in the work of entomologists of northeastern Slovenia was the year 1982, which we have for the beginning of their organized work. At that time, entomologists from Štajerska, Koroška and Prekmurje met formally for the first time. In 2022, Slovenian entomologists are celebrating several anniversaries – the 70th anniversary of the founding and operation of the Slovenian Entomological Society 'Štefan Michieli', the 40th anniversary of the organized work of the entomologists of northeastern Slovenia and the 30th anniversary of the founding and operation of the Slovenian Odonatological Society. In this contribution, a brief review of the history of these activities in northeastern Slovenia is presented.

KEY WORDS: History of entomology, faunistics, northeastern Slovenia, Slovenian Entomological Society 'Štefan Michieli', Slovenian Odonatological Society, Society for the Study and Conservation of Lepidoptera in Slovenia

V severovzhodni Sloveniji organiziranega delovanja entomologov pred letom 1982 ni bilo. Pod pojmom severovzhodna Slovenija (v nadaljevanju SV Slovenija) razumemo zgodovinske pokrajine Štajersko, Koroško in Prekmurje, ki v grobih obrih pokrivajo štiri današnje statistične regije (Pomursko, Podravska, Koroško in Savinjsko). Nekdaj so te regije pripadale različnim deželam in s tedanjo Kranjsko, v kateri so naravoslovne in tudi entomološke aktivnosti boljše dokumentirane, so bile povezave iz političnih in logističnih razlogov omejene.

Pred prvo svetovno vojno so na omenjenem območju delovali le redki domači in nekateri tuji, predvsem avstrijski in nemških zbiralci, med obema vojnoma pa ob številnih nemško govorečih entomologih le maloštevilni Slovenci. Največ je bilo metuljarjev (lepidopterologov) in hroščarjev (koleopterologov), zbiralci ostalih skupin žuželk pa so bili v manjšini (primerjaj Hoffmann 1912; Carnelutti 1953; Brelih et al. 2006; Verovnik et al. 2012). Nekateri zbiralci žuželk so bili vključeni v leta 1862 ustanovljeno Naravoslovno društvo za Štajersko (*Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark*) s sedežem v Gradcu ter konec leta 1902 ustanovljeno entomološko sekcijo društva (*Entomologische Sektion des Naturwissenschaftlichen Vereins für Steiermark*), toda entomologi na območju tedanje Spodnje Štajerske formalno niso bili med sabo organizacijsko povezani. Kljub temu so favnisti v SV Sloveniji, zlasti na območju Štajerske, zbrali ogromno predvojnih podatkov za metulje in hrošče, manj za druge skupine (temeljna dela za metulje Hoffmann in Klos 1914-1923, Prohaska in Hoffmann 1924-1929; za hrošče Brancsik 1871).

Slika 1. Naslovnica brošure o razstavi »Pisani svet žuželk«, v Mariboru, oktobra 1982.

Organizacijo delovanja slovenskih entomologov in formalno ustanovitev društva v povojnih časih podrobno opisuje Carnelutti (1995). Kmalu po koncu druge svetovne vojne je bilo v Jugoslaviji in takratni Sloveniji entomološko delo sprva oteženo, saj so bile zaradi deloma zaprtih meja povezave s tujino prekinjene in težko je bilo priti do entomološkega materiala. Za rojstno letnico današnjega Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija imamo leto 1952, ko je bila ustanovljena Entomološka skupina Biološke sekcije pri Prirodoslovnem društvu Slovenije, ki je kot skupina formalno delovala do leta 1965 (Carnelutti 1995). Mlade navdušene entomologe so v šestdesetih letih mentorsko usmerjali Štefan Michieli, Jan Carnelutti, Matija Gogala in Božidar Drovenik. Ob nenadni Michielijevi smrti

Slika 2. Otvoritev razstave »Pisani svet žuželk«, Pedagoška akademija Univerze v Mariboru, 14. oktobra 1982. Od leve proti desni: Vladimir Bračič, D. Devetak, J. Carnelutti, za njim stoji Ljubica Šuligoj (zakrita, obraz ni viden), Ljerka Godicl, neznana študentka, Marjanca Markič (zakrita), Marjetka Požar, Nuša Strgar in neznana študentka. Foto: Božidar Kunstelj (osebni arhiv D. Devetaka).

(1968) so entomološko in speleobiološko usmerjeni študenti ustanovili Entomološko sekcijo Štefana Michielija, ki je delovala v okviru na novo ustanovljenega Društva biologov Slovenije. Mladi, zlasti študenti biologije in kasnejši diplomanti, ki so dajali velik poudarek terenskemu delu, so dali zagon društvu. Slovenski entomologi so se tudi vključili v leta 1969 ustanovljeno Jugoslovansko entomološko društvo, ki je bilo dejansko dedič predvojnega Entomološkega društva Kraljevine SHS.

Takšen je kratek oris povojne zgodovine zgodnjega obdobja entomološkega delovanja na ravni države, pri tem pa je bilo dogajanje v glavnem vezano na Osrednjeslovensko regijo. Kako se je entomofavnistična dejavnost razvijala v SV Sloveniji? Mladi entomologi iz severovzhodne Slovenije so se v Slovensko entomološko društvo Štefana Michielija (v nadaljevanju SEDŠM) vključili v Ljubljani že kot študenti. Kasneje, že v začetku sedemdesetih, je v Mariboru delovala manjša skupina entomologov, predvsem metuljarji in nekaj manj hroščarjev. Nekateri so bili po izobrazbi biologi, večina pa je delovala ljubiteljsko. Skupina je rasla, medsebojna povezanost pri delu se je stopnjevala, tako da so člani skupine vedno bolj razmišljali o ustanovitvi posebne sekcije ali kakšne podobne organizacijske oblike društva.

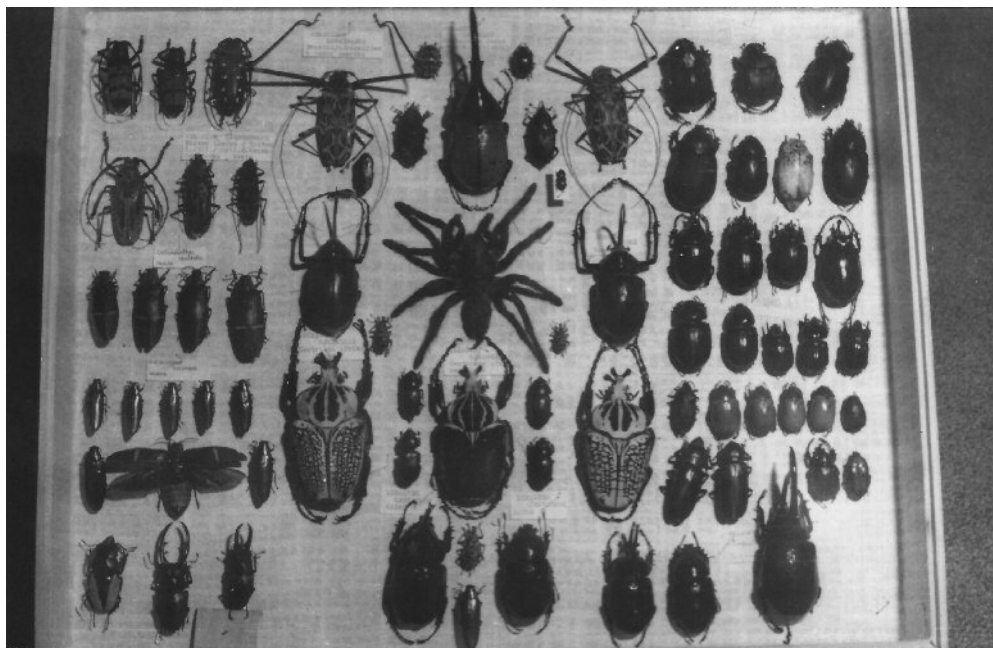
Mejnik v delu entomologov SV Slovenije je bil 14. oktobra 1982, to je datum, ki ga imamo za začetek njihovega organiziranega delovanja. Takrat so se entomologi iz

Štajerske, Koroške in Prekmurja prvič formalno sestali, hkrati pa je bila tega dne otvoritev razstave »Pisani svet žuželk« (slika 1). Oba dogodka sta se odvijala na takratni Pedagoški akademiji Univerze v Mariboru, predhodnici kasnejše Pedagoške fakultete, ki se je razdelila na tri; ena od njih je sedanja Fakulteta za naravoslovje in matematiko.

Razstavo žuželk so v prostorih knjižnice Pedagoške akademije pripravili sodelavci Biološkega inštituta Jovana Hadžija SAZU Jan Carnelutti, Božo Drovenik in Peter Tonkli, skupaj z lokalnimi entomologi, ki sta jih koordinirala Matjaž Jež in Dušan Devetak (sliki 2, 3). Cilj razstave je bil predstaviti delovanje entomologov širši javnosti in hkrati približati skupino žuželk osnovnošolcu, srednješolcu in študentu. Razstavljeni so bili metulji in hrošči vseh regij sveta, v Sloveniji zavarovane žuželke, metulji Triglavskega narodnega parka, metulji selci, gozdni škodljivci in predstavniki drugih skupin žuželk (sliki 4, 5). Poseben poudarek je bil na razstavljenih primerkih lokalnih zbiralcev. Dvajset razstavljalcev iz Štajerske in Koroške je predstavilo svoje zbirke; prevladovali so metulji (razstavljalci Janez Janžekovič, Samo Jenčič, Robert Jeušnik, Matjaž Jež, Bojan Kmecl, Tone Lesar, Vlado Lesjak, Anton Munko, Andrej Nikitenko, Andrej Ograjenšek, Lidija Pfiŕfer, Igor Premzl, Aleš Šentjurc, Miran Zavec), nekaj je bilo razstavljenih hroščev (Franc Janžekovič, Darko Potočnik, Marjan Turnšek), dva razstavljalca (Miran Čas, Slavko Vršič) sta predsta-

Slika 3. Z otvoritve razstave »Pisani svet žuželk«, 14. oktobra 1982. Od desne proti levi: Bojan Kmecl, Tone Lesar, Miran Zavec, Peter Tonkli, Andrej Nikitenko in neprepoznani udeleženec razstave (sklonjen). Foto: Božidar Kunstelj (osebni arhiv D. Devetaka).

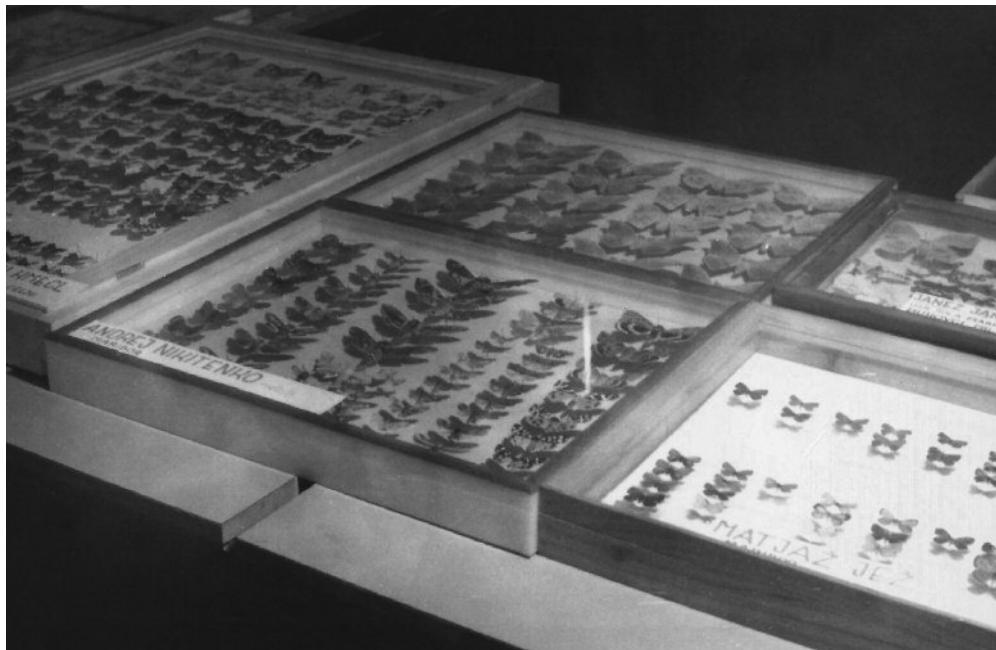

Slika 4. Razstavljeni primerki eksotičnih členonožcev na razstavi »Pisani svet žuželk«, v Mariboru, oktobra 1982. Foto: Božidar Kunstelj (osebni arhiv D. Devetaka).

vila različne redove žuželk, en (Dušan Devetak) je razstavljal mrežekrilce. Skupno je bilo razstavljenih nad 8.000 primerkov žuželk. Ob predstavitvi žuželk je akademski slikar in grafik Albin Kramberger razstavil 25 barvnih grafik na temo žuželk v likovni podobi.

Ob otvoritvi razstave, s pričetkom ob 15. uri, so spregovorili predstavniki Pedagoške akademije (Ljubica Šuligoj, Ljerka Godicl), Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU (J. Pakiš), SEDŠM (J. Carnelutti) in Zavoda za šolstvo Republike Slovenije (Romana Jazbec). Razstava žuželk je doživela izredni odziv. Ogledalo si jo je več kot 3.000 obiskovalcev, predvsem osnovnošolci in srednješolci. Pedagoška akademija je prispevala k popularizaciji entomologije tudi tako, da je za najavljene skupine v času razstave (od 14. do 29. oktobra) zagotavljala strokovno vodstvo. Pokrovitelj Gozdno gospodarstvo Maribor je financiral izdajo skromnega kataloga (slika 1). O razstavi je izšel krajši članek v Večeru (Zupanič 1982), po mariborskem radiu so objavili krajšo informacijo o prireditvi.

Otvoritvi razstave je istega dne sledilo srečanje entomologov SV Slovenije, ki se je odvijalo v amfiteatru Pedagoške akademije. Uvodoma je Rado Smerdu z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine prikazal film o življenju himalajskega predgorja, temu pa je sledila razprava o nujnosti organiziranega delovanja entomologov v SV Sloveniji. Dejavnost in organizacijo SEDŠM so predstavili J. Carnelutti, B. Drovenik in P. Tonkli. Sklenjeno je bilo, da naj bi bili sestanki entomologov v

Slika 5. Razstavljenе žuželke zbiralcev Bojana Kmecla, Andreja Nikitenka, Matjaža Ježa in Janeza Janžekoviča na razstavi »Pisani svet žuželk«, v Mariboru, oktobra 1982. Foto: Božidar Kunstelj (osebni arhiv D. Devetaka).

Mariboru v bodoče enkrat mesečno na Pedagoški akademiji, za izvedbo sta zadolžena M. Jež in D. Devetak. Na sestankih bi sprva obravnavali tekoče probleme, kot so oskrba z literaturo, entomološkim materialom, vpis novih članov, poravnavanje članarin ipd. V zvezi z determinacijo metuljev in hroščev bi se povezovali z matičnim društvom v Ljubljani. Srečanja bi popestrili z zanimivimi predavanji. V času sezone so bile v načrtu skupne terenske ekskurzije. Srečanja se je udeležilo 23 entomologov: poleg kolegov iz Osrednje Slovenije – J. Carnelutti, B. Drovenik, P. Tonkli, R. Smerdu – še entomologi iz SV Slovenije: Jože Ahtik, F. Janžekovič, S. Jenčič, R. Jeušnik, M. Jež, B. Kmecl, T. Lesar, V. Lesjak, Ivan Lešnik, A. Nikitenko, A. Ograjenšek, L. Pfifer, Marjetka Požar, I. Premzl, A. Šentjurc, Boštjan Vasle, S. Vršič, M. Zavec in D. Devetak.

Prvemu – oktobrskemu srečanju – so v naslednjih letih sledili številni sestanki (slika 6). Že kmalu so se skupini entomologov neformalno ali formalno (kot člani SEDŠM) pridružili še drugi, ki jih je združevalo zanimanje za žuželke. Med entomologi SV Slovenije omenjamo – poleg že prej naštetih – še naslednje posameznike, ki so se vključevali v favnistično delo: Matjaž Bedjanič, Tatjana Čelik, Ferdinand Frank, Gregor Godec, Stane Gomboc, Andrej Jejčič, Tomi Jeseničnik, Gregor Kalan, Milan Kalan, Marjan Kancler, Boris Kolar, Mladen Kotarac, Valika Kuštor, Mario Lešnik, Milan Lovrec, Kristijan Malačič, Maja Marinček, Tone Novak, Bojan Odlak, Jože Peer, Željko Predovnik, Franc Rebeušek, Boštjan Resinovič, Marko Sameja,

Božo Semenič, Danuška Sever, Stane Sever, Andreja Škvarč, Drago Šober, Andrej Šorgo, Martin Štekovič, Bojan Velikanje, Martin Vernik, Rudi Verovnik, Marina Vešligaj, Milan Vogrin, Al Vrezec, Barbara Zakšek, Valerija Zakšek, Manca Žolnir in Milan Žolnir. Vsako leto se je v delo entomologov SV Slovenije vključevalo 15 do 25 entomologov: nekateri so odšli, prihajali so novi, ostajalo pa je jedro stalnih članov »mariborske« skupine entomologov, ki seveda ni združevala le štajerskih, ampak tudi koroške in prekmurske entomologe.

Dve desetletji so štajerski, koroški in prekmurski entomologi delovali v okviru omenjene skupine, pri tem pa so na srečanjih ob domačih sodelovali tudi zunanji predavatelji. Sestanki so praviloma potekali vsak prvi ponedeljek v mesecu, od oktobra do junija, v prostorih takratne Katedre za biologijo, kasnejšega Oddelka za biologijo Pedagoške akademije oz. kasneje fakultete. V vseh štirih letnih časih je potekalo terensko delo oz. zbiranje in lovljenje izbranih skupin žuželk. Občasno so organizi-

Slika 6. Eno izmed srečanj entomologov na Pedagoški akademiji v Mariboru, domnevno spomladi 1983. Od leve proti desni: Vlado Lesjak, Miran Zavec (opazuje žuželke), za njim Bojan Odlak, Andrej Nikitenko, Andrej Jejčič, Tone Lesar, neidentificirana oseba, spredaj sta Samo Jenčič in neidentificirana oseba. Foto: Dušan Devetak (osebni arhiv V. Lesjaka).

Slika 7. Naslovnica spremljevalne knjižice ob razstavi »V tišini žuželk« avtorjev Valike Kuštor, Staneta Gomboca in Ala Vrezca; Murska Sobota, 1998.

Mali nočni pavlinček (*Eudora passonis*)

ŽUŽELKE

Spremljevalna knjižica k razstavi
V tišini žuželk
Pokrajinskega muzeja v Murski Soboti

rali entomološke delavnice in predstavitve biologije žuželk za mladino vseh stopenj izobraževanja, od vrta in osnovne šole do univerze. Žuželke in entomologijo so člani entomološke skupine iz SV Slovenije popularizirali kot mentorji na mladinskih in študentskih raziskovalnih taborih.

Med entomološkimi dejavnostmi v Prekmurju velja omeniti razstavo »V tišini žuželk«, ki so jo Stane Gomboc, Mojmir Lasan, Žarko Vrezec, Al Vrezec, Peter Tonkli, Vincenc Furlan, Valika Kuštor, Božo Drovenik, Andrej Nikitenko in Boštjan Perovšek pripravili leta 1998 v Pokrajinskem muzeju v Murski Soboti; ob tem je bila izdana tudi lična knjižica o žuželkah (Kuštor et al. 1998; slika 7). V kontekstu mednarodnih srečanj še dodajmo, da je v Pomurski regiji, v Radencih, leta 2001 potekal 17. simpozij Mednarodnega entomofavnističnega združenja Srednje Evrope (SIEEC, *Societas Internationalis Entomofaunistica Europae Centralis*), ki so ga organizirali ljubljanski entomologi J. Carnelutti, M. Gogala, B. Drovenik in sodelavci. Prav tako ne smemo pozabiti na tradicionalna jesenska Srečanja entomologov dežel Alpe-Adria, od katerih so bila nekatera organizirana tudi v SV Sloveniji (npr. 1988 v Logarski dolini, 2002 na Smrekovcu, 2006 in 2015 na Kozjanskem).

Večina regionalnih favnistov-entomologov ni delovala poklicno, ampak ljubiteljsko. Med njimi je izstopal Tone Lesar (1937-2010), ki je veliko prispeval k poznavanju razširjenosti metuljev Slovenije (Jež 2011). Posebno pomembne so njegove raziskave pojavljanja metuljčkov (Microlepidoptera); v člankih v soavtorstvu je za

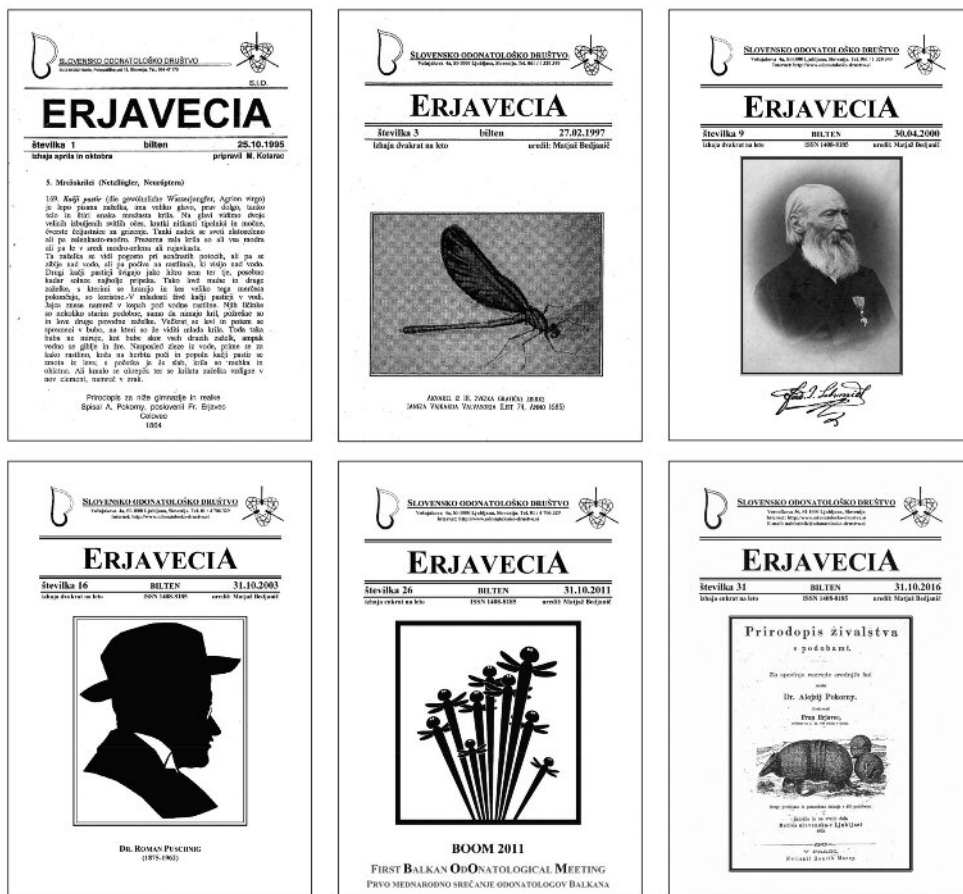
Slovenijo zabeležil 1.645 vrst iz 56 družin, od teh je bilo za državo prvič navedenih nad sto vrst (Lesar in Habeler 2005; Lesar in Verovnik 2008; Lesar et al. 2009; Lesar in Govedič 2010). Ob prvotnih članih, ki so zbirali metulje in hrošče, se je že v začetku devetdesetih izoblikovala močna skupina zagnanih mlajših entomologov, ki so se ukvarjali s favnistiko kačjih pastirjev.

Številni raziskovalni tabori, ki so vključevali teme o žuželkah, so prispevali k poznavanju entomofavne regije in hkrati izobraževali mlade s tega območja. Mladinskih raziskovalnih taborov z entomološko vsebino, ki jih je organiziralo Gibanje 'Znanost mladini' pri Zvezi organizacij za tehnično kulturo Slovenije (ZOTK), je bilo v SV Sloveniji nad 50. Potekali so od 1983. leta dalje. Društvo študentov biologije (Ljubljana) je širom Slovenije organiziralo veliko raziskovalnih taborov študentov biologije (RTŠB), ki potekajo od leta 1989 dalje in so vključevali tudi skupine za entomologijo, od teh je bilo dvanajst tudi v SV Sloveniji (Bizjak in Presetnik 2019). Po prelomu tisočletja so na številnih mladinskih raziskovalnih taborih, ki jih je pod okriljem ZOTK na Pohorju, na Koroškem, v Halozah in v Slovenskih goricah organiziral Srečko Štajnbaher, delovale entomološke skupine, zlasti za kačje pastirje, nočne in dnevne metulje ter kobilice. V novejšem času ustanovljeno Društvo študentov naravoslovja s sedežem v Mariboru tudi organizira tabore, o čemer pišemo v nadaljevanju.

Zelo široko zastavljen prvotni okvir entomologov SV Slovenije sčasoma ni več zadovoljil željam posameznikov po bolj poglobljenem entomološkem delovanju. Tako imenovano »zlato obdobje« delovanja se je ob prelomu tisočletja zaključevalo. V devetdesetih nastaneta dve samostojni društvi, odonatološko in lepidopterološko, ki vključujeta entomologe iz celotne Slovenije, vanju pa so se vključili tudi nekateri člani skupine iz SV Slovenije.

V začetku devetdesetih se je okrog Mladena Kotarca in Matjaža Bedjaniča oblikovala skupina mladih zagnanih raziskovalcev kačjih pastirjev – odonatologov; veliko jih je bilo iz SV Slovenije. Kmalu zatem, 23. oktobra 1992, so slovenski raziskovalci in ljubitelji kačjih pastirjev, ob pomoči nestorja slovenske odonatologije, Boštjana Kiaute, ustanovili Slovensko odonatološko društvo (Vinko in Erbida, 2018). Pobudniki ustanovitve so bili B. Kiauta, M. Kotarc in Iztok Geister. Ob Mladenu Kotarcu so pomembno vlogo v društvu postopoma prevzeli Ali Šalamun, Matjaž Bedjanič, Alja Pirnat in Damjan Vinko. Društvo je že kmalu začelo z izdajanjem dveh revij - *Erjavecija* (od 1995 dalje; slika 8) in *Exuviae* (1994-2001). Oboje, ustanovitev samostojnega odonatološkega društva in izdajanje dveh specializiranih entomoloških revij, je bilo v po površini majhni Sloveniji v evropskem merilu edinstveno. Slovenski odonatologi so ob vsem organizirali tudi dva odmevna mednarodna simpozija – Prvi odonatološki simpozij Alpe-Jadran (1994) in Štirinajsti mednarodni odonatološki simpozij (1997) (Kotarac 1994, 1997a); oba sta bila v Mariboru (slika 9). V Pomurski regiji je leta 2011 potekalo tudi Prvo mednarodno srečanje odonatologov Balkana (BOOM 2011) (Vinko 2011); udeleženci, ki so v tem delu Slovenije raziskovali kačje pastirje Pohorja, Prlekije in Prekmurja, so bili nastanjeni v Gornjem Lakošu.

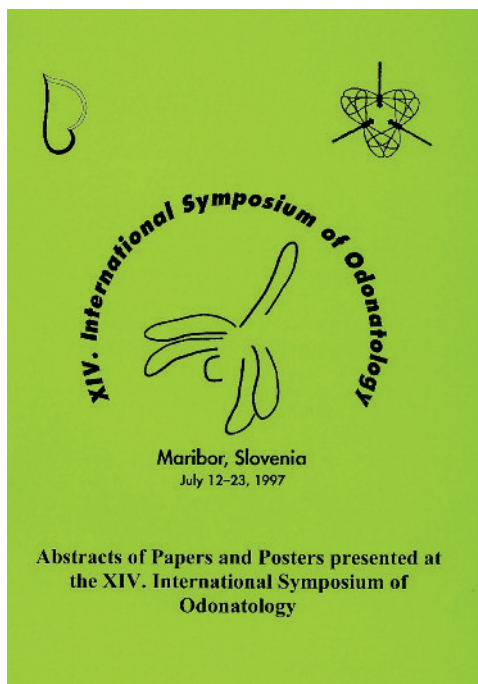
Izjemno zavzeti zoologi-favnisti z Mladenom Kotarcem na čelu so leta 1996 ustanovili Center za kartografijo favne in flore Slovenije (CKFF) s sedežem v Miklavžu

Slika 8. Revija *Erjavecija*, imenovana po našem Franu Erjavcu, izdaja od leta 1995 Slovensko odonatološko društvo, od leta 1996 pa jo ureja Matjaž Bedjanič.

na Dravskem polju in podružnico v Ljubljani; prvi direktor je tudi bil M. Kotarac, ki je bil gonilna in idejna sila tega projekta. Center ima danes že več kot 25-letno tradicijo zbiranja favnističnih in florističnih podatkov in vzdržuje eno največjih tovrstnih podatkovnih zbirk v Sloveniji – BioPortal (<http://www.bioportal.si/>). Med publikacijami Centra, ki so temeljna favnistična in floristična dela, izstopajo atlas slovenske favne in flore (*Atlas faunae et florae Sloveniae*); doslej so izdali tri, od teh dva o žuželkah (o kačjih pastirjih in dnevnihi metuljih) (Kotarac 1997b; Verovnik et al. 2012) (sliki 10, 11). Slovensko odonatološko društvo, Herpetološko društvo, Botanično društvo Slovenije in CKFF so leta 2018 izpeljali 2. BioBlitz Slovenija, ki je potekal v Krajinskem parku Rački ribniki – Požeg; udeležilo se ga je 70 raziskovalcev, od tega 16 entomologov iz SV Slovenije.

Naravovarstveno usmerjeni metuljarji so na pobudo Franca Rebeuška 30. januarja 1999 ustanovili Društvo za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije. Na usta-

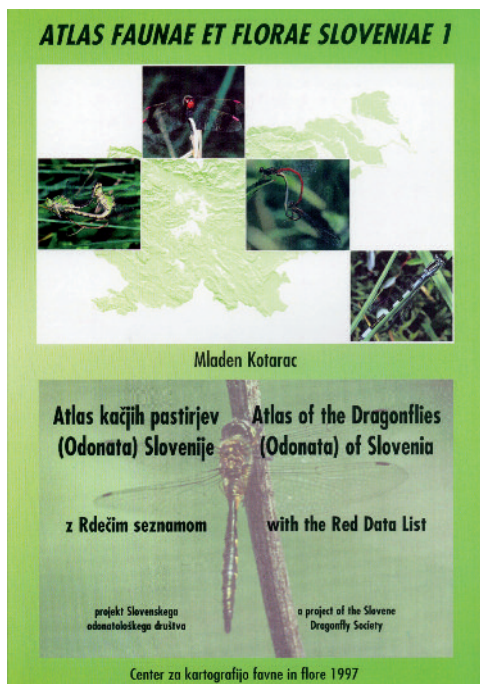

Slika 9. Naslovnica knjige izvlečkov 14. mednarodnega odonatološkega simpozija v Mariboru leta 1997.

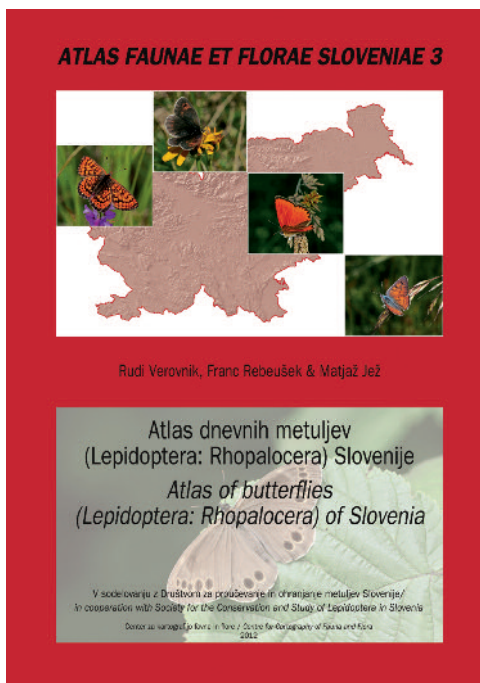
novnem sestanku, ki je potekal v prostorih Savinjsko Kozjanske zveze lovskih društev v Celju, je bilo prisotnih 10 metuljarjev in naravovarstvenikov, med njimi ustanovitelji Društva Franc Rebeušek, Rudi Verovnik in Jože Ahtik. Ob njih sta v Društvu iz SV Slovenije pomembno vlogo postopoma prevzeli še Barbara Zakšek in Valerija Zakšek, že od začetka pa je bil v delovanje Društva vključen tudi Matjaž Jež. Glavne naloge Društva so ob favnističnih raziskavah ozaveščanje javnosti o raznolikosti in pomenu metuljev ter opozarjanje na njihovo ogroženost. Društvo je soustanovitelj in član organizacije *Butterfly Conservation Europe*. Med odmevnejšimi lepidopterološkimi prispevki za območje SV Slovenije velja posebej izpostaviti dela dveh žal že pokojnih entomologov Toneta Lesarja in Heinza Habelerja ter Staneta Gomboca, Matjaža Ježa in Rudija Verovnika (npr. Jež 1983, 1998; Gomboc 1999; Lesar in Habeler 2005, Lesar in Jež 2006a, 2006b, Lesar in Habeler 2007; Lesar in Verovnik 2008; Lesar in Govedič 2010). Društvo za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije je v sodelovanju s Centrom za kartografijo favne in flore izdalo reprezentativno delo, Atlas dnevnih metuljev Slovenije (slika 11). Vsa tri omenjena društva, Slovensko entomološko društvo Štefana Michielija, Slovensko odonatološko društvo in Društvo za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije, skupaj s še petimi društvi, izdajajo revijo Trdoživ – bilten slovenskih terenskih biologov in ljubiteljev narave, ki jo ureja Damjan Vinko. V uredniškem odboru Trdoživa trenutno sodelujejo štirje entomologi iz SV Slovenije.

Leta 2015 je nastalo naravovarstveno usmerjeno Društvo narava Pohorja. Društvo vodi Matjaž Jež, ki se ukvarja s favnistiko in varstvom metuljev Pohorja, na

Slika 10. Center za kartografijo favne in flore Slovenije izdaja monografske publikacije o živalstvu Slovenije. Kot prvi po vrsti je 1997 izšel *Atlas kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije z Rdečim seznamom: projekt Slovenskega odonatološkega društva*.

Slika 11. Druga monografska publikacija Centra za kartografijo favne in flore Slovenije s področja entomologije je *Atlas dnevnih metuljev (Lepidoptera: Rhopalocera) Slovenije* iz leta 2012.

Slika 12. Plakat, ki vabi udeležence na 5. slovenski entomološki simpozij z mednarodno udeležbo, organiziran v Mariboru leta 2018.

5. SLOVENSKI ENTOMOLOŠKI SIMPOZIJ Z MEDNARODNO UDELEŽBO

Posvečen 80-letnici akademika prof. dr. Matije Gogala
in 50-letnici smrti prof. dr. Štefana Michielija

FIFTH SLOVENIAN ENTOMOLOGICAL SYMPOSIUM WITH INTERNATIONAL ATTENDANCE

Dedicated to Academician Professor Dr. Matija Gogala
on the Occasion of His 80th Birthday and 50th Anniversary
of the Death of Professor Dr. Štefan Michieli

Maribor, 21. in 22. september 2018

mladinskih raziskovalnih taborih pa vodi opazovanja dnevnih in nočnih metuljev. Že deset let izvaja monitoring ogrožene vrste borovničev mnogook (*Plebejus optilete*). Društvo se zavzema za celovito ohranjanje narave in njeno upravljanje na način ustanovitve Regijskega parka Pohorje.

Naravovarstvene in entomološke vsebine so vključene v dogodek »24 ur z reko Muro«, ki ga od leta 2015 organizira Zavod RS za varstvo narave – Območna enota Maribor. Pri dogodku, kjer sodeluje več društev in ustanov, gre za različne dejavnosti, od terenskega popisovanja do izvedbe delavnic, prirejanja razstav in filmskih projekcij.

Maribor je tudi po zaključku opisanega »zlatega obdobja« entomološke dejavnosti v SV Sloveniji ostal eno pomembnih entomoloških središč v državi. Na Fakulteti za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru že dalj časa deluje manjša skupina nevropterologov – raziskovalcev mrežekrilcev. V času od 2011 do 2019 so organizirali devet slovenskih nevropteroloških ekspedicij na Balkan (Devetak 2021). Slovenski nevropterologi so izdelali dva interaktivna favnistična modula za favno mrežekrilcev pri Digitalni knjižnici mrežekrilcev (*Lacewing Digital Library*, Texas), enega za Slovenijo in drugega za Albanijo (Devetak 2019a, 2019b). Leta 2008 so nevropterologi v Mariboru, skupaj s Prirodoslovnim muzejem Slovenije in Slovenskim entomološkim društvom, organizirali odmevni Deseti mednarodni nevropterološki simpozij (Devetak et al. 2010), v letih 2012, 2014 in 2018 pa so se v Mariboru zbrali entomologi iz vse Slovenije na Tretjem, Četrtem in Petem slovenskem entomološkem simpoziju z mednarodno udeležbo; ob mariborskih biologih sta

srečanje organizirala Prirodoslovni muzej Slovenije in Slovensko entomološko društvo Stefana Michielija (Klokočovnik 2012; Klokočovnik in Podlesnik 2014; Podlesnik in Klokočovnik 2018; slika 12). Odmevna je bila tudi razstava Marie-Anne Pabst iz Gradca, ki je v Avli treh fakultet leta 2010 predstavila umetniško obdelane mikrografije žuželk, posnete z vrstičnim elektronskim mikroskopom (Lipovšek in Devetak 2010). V okviru mariborske univerze je bilo opravljenih več diplomskih del z entomološko tematiko.

Na mariborski Fakulteti za naravoslovje in matematiko deluje tudi močna študentska skupina naravoslovcev, ki je leta 2014 ustanovila Društvo študentov naravoslovja. Od leta 2015 Društvo praviloma vsako leto organizira Biološko-ekološke raziskovalne tabore, na katerih delujejo tudi entomološke skupine, npr. za metulje in kačje pastirje. Društvo je leta 2018 izdalo knjižico Mini atlas kačjih pastirjev Mestne občine Maribor (Erbida in Tomažič 2018). Slovensko odonatološko društvo in Društvo študentov naravoslovja sta na Fakulteti v času od januarja do marca 2019 priredila razstavo fotografij kačjih pastirjev; naslov razstave je bil »Pisani akrobati«.

Večina entomologov SV Slovenije je delovala (ali še delujejo) ljubiteljsko, nekateri pa so lahko svoje zanimanje uresničevali tudi poklicno. Ti so se zaposlili v različnih zavodih oz. organizacijah – na Zavodu RS za varstvo narave, na univerzah v Mariboru in Ljubljani, številni na Centru za kartografijo favne in flore, nekateri v gozdarski dejavnosti. Raziskovali so naslednje redove žuželk: Odonata, Orthoptera, Lepidoptera, Coleoptera, Megaloptera, Raphidioptera, Neuroptera, v manjši meri Plecoptera in Mecoptera. Vidiki so bili zelo različni: varstvo narave, varstvo rastlin pred škodljivci, favnistika, taksonomija, fiziologija živali, etologija, ekologija, parazitologija itd. Izsledke svojih raziskav so med drugim predstavljali tudi v reviji *Acta entomologica slovenica*, ki jo izdajata SEDŠM in Prirodoslovni muzej Slovenije, izhaja pa od leta 1993 dalje.

V tej kratki predstavitvi smo želeli otepi pozabi zgodnje začetke organiziranega entomološkega delovanja v SV Sloveniji, zlasti v obdobju po drugi svetovni vojni. Aktivnost je imela svoje vzpone in padce, vsekakor pa predstavlja pomembni del zgodovine slovenske entomologije. Zapis je hkrati tudi eden od prispevkov ob 70-letnici našega Slovenskega entomološkega društva Stefana Michielija. Težko bi bilo predstaviti celostni pregled zgodovinskega razvoja in rezultatov entomofavnistične dejavnosti v Sloveniji za vse redove žuželk, saj bi bilo takšno delo preobsežno. Prav pa bi bilo, da bi to naredil vsak strokovnjak ali skupina strokovnjakov za »svoj« red žuželk, saj je to – kot že opozarjata Kiauta ([1955] 2019) in Carnelutti (1995) – moralna dolžnost in dolg do kulture svojega naroda. Če se omejimo na območje SV Slovenije, lahko predstavljajo zgled takega pisanja nekateri prispevki iz zgodovine odonatoloških in lepidopteroloških raziskav na Slovenskem (npr. Bedjanič 2001a, 2001b, 2001c; Kiauta 2003a, 2003b, 2017; Lesar in Habeler 2007).

Zahvala

Za posredovanje pripomb in nekaterih podatkov se zahvaljujemo Boštjanu Kiauti, Francu Rebeušku, Rudiju Verovniku, Barbari Zakšek in dvema anonimnima recen-

zentoma. Za posredovano sliko 6 se zahvaljujemo Vladu Lesjaku, za pomoč pri identifikaciji študentk na sliki 2 pa Lidiji Pfifer.

Reference

- Bedjanič, M.** 2001a. Naslovnici pod rob: Rudolf Gustav Puff. *Erjavecija*, 11: 2-7.
- Bedjanič, M.** 2001b. Zanimivi in doslej spregledani podatki o kačjih pastirjih Koroške z začetka 20. stoletja. *Erjavecija*, 11: 8-10.
- Bedjanič, M.** 2001c. Naslovnici pod rob: dr. Anton Schweighofer. *Erjavecija*, 12: 1-4.
- Bizjak, N., Presetnik, P.** (eds.) 2019. *Raziskovalni tabor študentov biologije Marežige 2018*. Društvo študentov biologije, Ljubljana, 108 pp.
- Brancsik, C.** 1871. Die Käfer der Steiermark, systematisch zusammengestellt. Verlag P. Cieslar, Graz, 114 pp.
- Breljih, S., Drovenik, B., Pirnat, A.** 2006. Gradivo za favno hroščev (Coleoptera) Slovenije. 2. prispevek: Polyphaga: Chrysomeloidea (=Phytophaga): Cerambycidae. *Scopolia*, 58: 1-442.
- Carnelutti, J.** 1953. O dosedanem in bodočem delu na favni lepidopterov Slovenije. *Biološki vestnik*, 2: 129-132.
- Carnelutti, J.** 1995. 40 let organizirane entomološke dejavnosti v Sloveniji. 40 years of organized entomological activities in Slovenia. *Acta entomologica slovenica*, 3: 115-123.
- Devetak, D.** 2019a. Neuropterida of Slovenia. *Lacewing Digital Library, Research Publication* No. 4. <https://lacewing.tamu.edu/Slovenia/Main>. Last accessed 8 Dec 2020 [second version].
- Devetak, D.** 2019b. Neuropterida of Albania. *Lacewing Digital Library, Research Publication* No. 8. <https://lacewing.tamu.edu/Albania/Main>. Last accessed 8 Dec 2020 [first version].
- Devetak, D.** 2021. Nine Slovenian neuropterological expeditions to the Balkan Peninsula. *Acta entomologica slovenica*, 29: 41-60.
- Devetak, D., Lipovšek, S., Arnett, A.** (eds.) 2010. *Proceedings of the Tenth International Symposium on Neuropterology*, Piran, Slovenia, 22-25 June 2008. Faculty of Natural Sciences and Mathematics, University of Maribor, Maribor, 307 pp.
- Erbida, N., Tomažič, A.** 2018. *Mini atlas kačjih pastirjev Mestne občine Maribor*. Društvo študentov naravoslovja, Maribor, 50 pp.
- Gomboc, S.** 1999. Preliminary results of Lepidoptera fauna investigations in Prekmurje (NE Slovenia). *Entomologia Croatica* 4 (1/2): 29-55.
- Hoffmann, J.** 1912. Geschichte der Lepidopterologie in Steiermark. *Mitteilungen des naturwissenschaftlichen Vereins für Steiermark*, 48: 338-360.
- Hoffmann, F., Klos, R.** 1914-1923. Die Schmetterlinge Steiermarks. [I]-VII. *Mitteilungen des naturwissenschaftlichen Vereins für Steiermark*, 50: 184-323; 51: 249-441; 52: 91-243; 53: 47-209; 54: 89-160; 55: 1-86; 59: 1-66.
- Jež, M.** 1983. Osnovne karakteristike favne dnevnih metuljev (Lepidoptera, Diurna) Slovenskega Podravja. *Biološki vestnik*, 31 (1): 83-106.

- Jež, M.** 1998. *Taksonomske, ekološke in naravovarstvene karakteristike favne Makrolepidopter naravnega parka Pohorje*. Magistrsko delo, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, Ljubljana, 135 pp.
- Jež, M.** 2011. In memoriam Tone Lesar (1937-2010). *Acta entomologica slovenica*, 19 (2): 205-210.
- Kiauta, B.** [1955] 2019. Oris zgodovinskega razvoja odonatne favnistike pri Slovencih. [=History of dragonfly exploration in Slovenia]. [A facsimile of the text of an oral presentation in the Entomology Section of the Society of Biologists of Slovenia, Ljubljana, October 1955]. V/In: Tyagi, B. K.: *Dr Bastiaan Kiauta, Odonatologist and Polymath; His Life, Works and Universe*. Scientific Publishers, Jodhpur, pp. 311-334.
- Kiauta, B.** 2003a. Naslovnici pod rob: Pater Gabriel Strobl (1846-1925) in slovenski kačji pastirji. *Erjavecija*, 15: 1-6.
- Kiauta, B.** 2003b. Naslovnici pod rob: dr. Roman Puschnig, oče koroške odonatologije (1875-1962). *Erjavecija*, 16: 1-6.
- Kiauta, B.** 2017. Naslovnici pod rob: Pregled doslej ugotovljene odonatne favne na zgodovinskem in sedanjem slovenskem etničnem ozemlju izven meja slovenske države. *Erjavecija*, 32: 1-13.
- Klokočovnik, V.** (ed.) 2012. *Abstract Book of the Third Slovenian Entomological Symposium with International Attendance*. / Knjiga povzetkov 3. slovenskega entomološkega simpozija z mednarodno udeležbo. Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru, 65 pp.
- Klokočovnik, V., Podlesnik, J.** (eds.) 2014. *Abstract Book of the Fourth Slovenian Entomological Symposium with International Attendance*. / Knjiga povzetkov 4. slovenskega entomološkega simpozija z mednarodno udeležbo. Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru, 51 pp.
- Kotarac, M.** (ed.) 1994. *Abstracts of Papers and Posters presented at the 1st Odonatological symposium of the Alps-Adriatic regional community*, Maribor, Slovenia, 3-7 July 1994. / Povzetki referatov in posterjev 1. odonatološkega simpozija Skupnosti Alpe-Jadran, Maribor, Slovenija, 3.-7. julij 1994. Slovensko odonatološko društvo, Naklo, 23 pp.
- Kotarac, M.** (ed.) 1997a. *Abstracts of Papers and Posters presented at the XIV. International Symposium of Odonatology*, Maribor, Slovenia, July 12-23, 1997. Slovenian Odonatological Society, Ljubljana, 40 pp.
- Kotarac, M.** 1997b. *Atlas kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije z Rdečim seznamom: projekt Slovenskega odonatološkega društva*. / Atlas of the dragonflies (Odonata) of Slovenia with the Red Data List: a project of the Slovene Dragonfly Society. *Atlas faunae et florae Sloveniae* 1. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju, 205 pp.
- Kuštor, V., Gomboc, S., Vrežec, A.** 1998. *Žuželke: spremljevalna knjižica k razstavi V tišini žuželk Pokrajinskega muzeja v Murski Soboti*. Pokrajinski muzej Murska Sobota, Murska Sobota, 14 str.
- Lesar, T., Govedič, M.** 2010. Check list of Slovenian Microlepidoptera. *Natura Sloveniae*, 12 (1): 35-125.

- Lesar, T., Habeler, H.** 2005. Beitrag zur Kenntnis der Kleinschmetterlinge (Microlepidoptera) von Štajersko und Koroško in Slowenien. *Natura Sloveniae*, 7 (2): 3-127.
- Lesar, T., Habeler, H.** 2007. Lepidopterologie in Štajersko. *Joannea Zoologie*, 9: 21-44.
- Lesar, T., Habeler, H., Arenberger, E.** 2009. Prispevek k poznavanju metuljev (Lepidoptera) Slovenije II: nove vrste metuljčkov (Microlepidoptera). *Natura Sloveniae*, 11 (2): 39-60.
- Lesar, T., Jež, M.** 2006a. Prispevek k poznavanju razširjenosti metuljev (Macrolepidoptera) subpanonskega dela slovenske Štajerske. *Acta entomologica slovenica*, 14 (1): 43-54.
- Lesar, T., Jež, M.** 2006b. Drugi prispevek k poznavanju razširjenosti metuljev (Lepidoptera) subpanonskega dela slovenske Štajerske. *Acta entomologica slovenica*, 14 (2): 183-204.
- Lesar, T., Verovnik, R.** 2008. Prispevek k poznavanju metuljev (Lepidoptera) Slovenije: Štajerska in Koroška. *Natura Sloveniae*, 10 (2): 25-46.
- Lipovšek, S., Devetak, D.** 2010. *Maria Anna Pabst: Mikrokosmos – katalog slik*. Razstava slik v Razstavišču treh fakultet, maja 2010. Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Maribor.
- Podlesnik, J., Klokočovnik, V.** (eds.) 2018. *Peti slovenski entomološki simpozij z mednarodno udeležbo, posvečen 80-letnici akademika prof. dr. Matije Gogala in 50-letnici smrti prof. dr. Štefana Michielija. Knjiga povzetkov.* / Fifth Slovenian Entomological Symposium with International Attendance. Dedicated to Academician Prof. Dr. Matija Gogala on the Occasion of his 80th Birthday and 50th Anniversary of the Death of Prof. Dr. Štefan Michieli. Book of Abstracts. Univerzitetna založba Univerze v Mariboru, 56 pp.
- Prohaska, K., Hoffmann, F.** 1924-1929. Die Schmetterlinge Steiermarks. VIII-X. *Mitteilungen des naturwissenschaftlichen Vereins für Steiermark*, 60: 35-113; 63: 164-198; 64/65: 272-321.
- Verovnik, R., Rebeušek, F., Jež, M.** 2012. Atlas dnevnih metuljev (Lepidoptera: Rhopalocera) Slovenije. / Atlas of Butterflies (Lepidoptera: Rhopalocera) of Slovenia. *Atlas faunae et florae Sloveniae* 3. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju, 456 pp.
- Vinko, D.** 2011. BOOM 2011 First Balkan Odonatological Meeting. / Prvo mednarodno srečanje odonatologov Balkana, Slovenija, 11. – 18. julij 2011. *Erjavecija*, 26: 3–6.
- Vinko, D., Erbida, N.** 2018. Četrto stoletje Slovenskega odonatološkega društva. / Quarter century of Slovenian Odonatological Society. *Proteus*, 80: 468-475, 478-479.
- Zupanič, J.** 1982. Srečanje entomologov in razstava žuželk na PA – neznani svet lepo-te. *Večer*, 15. oktobra 1982, p. 7.

Prejeto / Received: 19. 11. 2021